

Oponentský posudek diplomové práce Hany Skoumalové
Využití překladu ve výuce češtiny pro frankofonní mluvčí

Hana Skoumalová se ve své diplomové práci zabývá tématem, pro něž je díky své studijní kombinaci (učitelství češtiny jako cizího jazyka a překladatelství francouzština – čeština) velmi vhodnou řešitelkou. Na obecné rovině se soustředí na využití překladu v různých přístupech k výuce cizího jazyka a specificky zkoumá využití překladu v souboru učebnic češtiny jako cizího jazyka určených pro mluvčí s francouzštinou jako rodným jazykem. Analýzu učebnic doplňuje dotazníkovým šetřením, které u studentů češtiny jako cizího jazyka zjišťuje postoje k využití překladu ve výuce (zkušenosti, vnímání užitečnosti apod.).

Předložená diplomová práce je zaměřena na téma, které je v oblasti výuky cizích jazyků tématem palčivým, neboť v tradiční podobě gramaticko-překladové metody se v soudobé teorii od překladu upouští a v některých pracích (viz např. Cook 2010) se naopak podporují jiné překladové metody, například široce chápaná metoda komunikační či metoda audiovizuální. Autorka v práci přináší přehlednou taxonomii jednotlivých typů překladových metod, na jejichž základě může na jedné straně funkčně vysvětlit, proč se od překladových cvičení s příklonem ke komunikačnímu pojetí výuky cizích jazyků z obecného hlediska spíše upouští, na straně druhé však přináší přesvědčivý a reprezentativní souhrn lingvodidaktických doporučení, která mohou přispět k tomu, aby se překladová cvičení různého typu (včetně například překladu filmových titulků) účelně zapojovala i do komunikačně orientované výuky cizího jazyka.

Vhodnost začleňování překladových cvičení do výuky je podpořena i výsledky dotazníkového šetření, které ukázalo, že respondenti dotazníku většinou hodnotili překladová cvičení jako užitečnou a žádoucí složku výuky cizího jazyka, a navíc jako potřebnou dovednost využitelnou v běžných komunikačních situacích (autorka sama v práci například zmiňuje běžný příklad překládání jídelního lístku příteli, který nemluví daným cizím jazykem).

V obecném kontextu zaujmou specifické výsledky podrobné analýzy osmi učebnic českého jazyka pro frankofonní mluvčí, v nichž překladová cvičení tvoří v průměru 8 % ze všech cvičení, bývají využívána na konci cvičební sekce, a to typicky instrumentálně (v podobě izolovaných vět) k procvičení osvojeného lexika a gramatických prostředků. Míra využití takto pojatých překladových cvičení přitom v učebnicích klesá. Způsob práce s překladovými cvičeními v těchto učebnicích je v překvapivém kontrastu k tomu, že ve frankofonním prostředí se s překladem ve výuce cizího jazyka pracuje častěji a i kreativněji (viz například metoda *l'assimilation intuitive*, o níž autorka v práci také pojednává). Odraz francouzského vlivu lze doložit pouze u učebnice Hansch-Šabršulové (2007), a to konkrétně objemem překladových cvičení (přes 15 %) a i jejich komunikačním charakterem (krátké texty různého zaměření).

V závěru práce autorka podrobně uvažuje nad tím, jak by se zjištěné poznatky daly rozvíjet v navazujícím výzkumu (například rozšíření dotazníkového průzkumu co do počtu otázek i co do typu respondentů nebo návrh konkrétních cvičení umožňujících využití komunikačně orientovaných překladových cvičení ve výuce), a dobře tak pojmenovává výsledky, ale i omezení provedeného výzkumu. K obhajobě nevznáším žádné otázky, naopak se domnívám, že by hlavní výsledky práce mohly být publikovány ve vhodném odborném periodiku.

Po formální stránce je práce vystavěna koherentně a zpracována velice pečlivě, bez pravopisných a stylizačních nedostatků.

Diplomová práce Hany Skoumalové rozhodně splňuje nároky kladené na závěrečné kvalifikační práce a doporučuji ji k obhajobě s navrhovaným hodnocením výborně.

V Praze dne 7. 9. 2016

Mgr. Eva Lehečková, Ph.D.